

ನಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಕಪಾಟು, ಗ್ಯಾರೇಜು, ಹಿತ್ತಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕ್ಯಾಲ್ಕುಲೇಟರ್, ರಿಮೋಟ್, ಮೌಸ್, ಕೀಬೋರ್ಡ್, ಮೊಬೈಲ್, ರೇಡಿಯೋ, ಸ್ಪೀಕರ್, ಇಸ್ಟ್ರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಚಾರ್ಜರ್— ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಿರುವ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರ್ಕ್ಯೂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಡಲೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಅತ್ಯದ್ಭುತ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕೈಗೆಟುಕಿದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಆನಂತರ ಎದ್ದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ - ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಯದ್ದು.

ಮೊದಲೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನಗರಗಳು ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಸ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಜನ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ 90ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ತಡ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ದಾಳಿಯಾಯಿತು. ಈ ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ನಗರಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮಿತಿ ಮೀರಿದೆ. ಯೂಸ್ ಆಂಡ್ ಥ್ರೋ ಜೀವನಶೈಲಿ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ಕರಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಸ, ಈಗ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಗುಡ್ಡೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು.

ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಮಾಲ್. ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಕ್ರೆಡಿಟ್, ಡೆಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಮೊಬೈಲ್ ಗುಂಡಿ ಒತ್ತಿದರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕಿದ್ದರೂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾದಂತೆಯೇ, ಸಹಜವಾಗಿ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸದನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಉಮೇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಹಳೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ

ಮಾರ್ಪಡಾಗುತ್ತಿವೆ. ಬಳಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಎಸೆಯುವುದು ಈಗ ಫ್ಯಾಷನ್!

‘ಅಸೋಚಾಂ’ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ ಸತ್ಯ

ಭಾರತೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ₹ 400 ಶತಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 18 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ದೆಹಲಿ, ಗುಜರಾತ್, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

—ಭಾರತೀಯ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮ ಮಹಾಸಂಘ (ಅಸೋಚಾಮ್) ನಡವಿಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ಅಂಶಗಳು ಇವು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದೇಶದಲ್ಲಿ 3 ಕೋಟಿ ಕಲರ್ ಟಿವಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಿದ್ದವು. 1.4 ಕೋಟಿ ರೆಫ್ರಿಜರೇಟರ್‌ಗಳು, 80 ಲಕ್ಷ ವಾಷಿಂಗ್ ಮಷಿನ್‌ಗಳು ಬಿಕರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 15ರಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಿರುವ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರಕುಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, 2019ರ ವೇಳೆಗೆ 550 ಶತಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರಕುಗಳ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶವೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 65ರಷ್ಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪಾಲನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿದೆ. ಉಳಿದ ಶೇಕಡಾ 35ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಭಾಗ ಹೊಂದಿದೆ. ಇವತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇಖರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 70ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಸರ್ಕಾರಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳದ್ದು! ಗೃಹ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಶೇಕಡಾ 15ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಶೇಕಡಾ 15ರಷ್ಟು ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸರಕುಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇದು ಅಸೋಚಾಂ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ ವಿವರ.

ಅದರಲ್ಲೂ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಸ್ಟೀಲ್‌ನದ್ದು. ಶೇಕಡಾ 21ರಷ್ಟು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಶೇಕಡಾ 13ರಷ್ಟು ಇತರ ಲೋಹ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ 16ರಷ್ಟು ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಸೀಸ, ಪಾದರಸ, ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ, ಅರ್ಸೇನಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಇರುತ್ತವೆ.

ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಅನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮರುಬಳಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 6ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪುನರ್‌ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶೇಕಡಾ 5ರಿಂದ 8ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಮಿಕ್ಕ ಶೇಕಡಾ 87ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ

